

El reconegut artista Joan Pere Viladecans està endinsat en un treball pictòric per a l'obra del poeta Miquel Martí i Pol, on voldria barrejar el món digital amb la tradició del gravat o la litografia estampats al damunt; li comentem que ens agradarà veure com quedarà i li surt de l'ànima: «A mi també!»

TEXT **LLUÍS BUSQUETS I GRABULOSA**
I ENRIC CALZADA I SALAVEDRA

Seleccionat per la Generalitat de Catalunya per representar-la al seu pavelló a l'Expo'92 de Sevilla, Chevalier dans l'Ordre des Arts et des Letres de França 1996, premi Award of Excellence de la Society for New Design (Nova York, 1997), Joan Pere Viladecans (Barcelona, 1948) té obra arreu del món d'ençà que va fer la seva primera exposició el 1969. Eren temps influenciats per la poesia -Llibres del Mall-, la música, el surrealisme i l'informalisme, temps de la pinzellada densa propera a la pintura matèrica. Durant els 70 desenvolupa un procés de simplificació, integrant elements sígnics, lletres, paraules, números, figures geomètriques, esquelets lúdics com la xarranca. Des del punt de vista formal la seva obra és la d'un diàleg constant entre la figuració i l'abstracció. Els 80 són temps d'intensificació cromàtica i valoració de formes i contorns arribant al baix relleu en el gruix de la pasta de paper. Amb el temps, la rigidesa geomètrica deixa pas a inquietuds de denúncia. El pas del temps, la vida, la natura, el risc, la crisi, la pugna entre passió i intel·ligència conformen l'univers dels seus continguts. Sempre recordarem una exposició d'obra de gran format amb suports de cel·lulosa originats al molí paperer l'Aquari de Banyoles a La Fontana d'Or de Girona. Amb el nou segle les iconografies extretes del món orgànic sembla voler afrontar els interrogants de l'existència amb una obra fonamentalment monocromàtica. Al Parlament de Catalunya hi ha la Sala Viladecans.

L'art és sempre sorpresa? Sí. I treballar permanentment amb la incògnita i el misteri.

Avui dia es pot definir, l'art? No ho sé. Per a mi és una forma de viure i de sentir. Una manera de sentir-me útil, de lluitar contra el pas del temps i d'esbravar perplexitats. Però tampoc no és tan important definir-ho a cada època. Massa anàlisi pot dur a la paràlisi.

Però no deu ser el mateix avui que fa 50 anys... La creació en general està en permanent evolució. Un artista quan crea té a la memòria tota la història de l'art, per revisar-la o per retre-li homenatge.

Però hi ha la comercialització. Abans les institucions religioses actuaven de mecenes. Després vingueren les galeries, les col·leccions, els museus i els marxants. I al darrere els bancs. Ara, qui compra art? Vull creure que una part del col·leccionisme es basa en el propi interès per l'art, de vegades, fins i tot, monogràficament per un artista determinat. Sempre he cregut que per a un pintor el pitjor del seu ofici és haver de vendre.

Vostè sempre ha rebut encàrrecs d'institucions o empreses per fer cartells, gravats, litografies, cobertes de llibres... I sempre diu que no se sent grafista ni il·lustrador. A Catalunya hi ha molts bons grafistes i il·lustradors i jo no en sóc. Totes aquestes col·laboracions sempre les he fetes amb el meu propi llenguatge de pintor. Per fer una portada, em lleixo el llibre i miro d'acompanyar-lo o complementar-lo pictòricament. I no és fàcil. De vegades, quan més co-neixes l'obra, pitjor. Quan em van encarregar d'acompanyar Edgar Allan Poe, un dels meus autors preferits, em vaig pensar que seria fàcil. No ho va ser gens. Ara, no puc negar que aquests encàrrecs em desvetllen una tensió que m'enriqueix l'obra pictòrica.

«Aquest país
fa coses
excel·lents
que no sap
valorar-les»

¶ **«Per a un pintor el pitjor del seu ofici és haver de vendre»**

¶ **«Miró sempre m'encoratjava. La frase recurrent era aquesta: "Endavant. Cal treballar sense parar"»**

¶ **«Especialment la funció cultural (a banda de l'econòmica) que abans complien les galeries desgraciadament ha desaparegut»**

Em retroalimenten.

Els límits que li posin esdevenen estímuls... De límits no n'admeto tret dels imposats pels sistemes de reproducció. El meu problema és el contrari. En una obra on em diuen «fes el que vulguis», quan acabo em demano: «Ja has estirat fins al límit la llibertat de què gaudies?». Sempre sóc víctima de l'autocrítica.

Diuen que als joves no els agrada l'art ni s'hi interessen... Però és mentida. Els arriba a través del disseny i d'altres llocs: cinema, música, la tv, els videojocs... I per la manera d'enquadrar les *selfies*. Sempre que darrere dels mitjans hi hagi un creador, hi veurem la presència de l'art.

Ara hi ha alguna galeria que aposti per un jove com va ser vostè? No crec. Altrament vaig aprendre-hi molt, a la Galeria Gaspar. Vaig tenir la sort i l'honor que vingués a veure-hi les exposicions que vaig fer-hi Joan Miró. Servidor, quan el veia contemplant al-

gun dels meus quadres, estava expectant i nerviós, i el tractava de vostè i de «senyor» Miró. Sempre m'encoratjava. La frase recurrent era aquesta: «Endavant. Cal treballar sense parar».

Avui la crisi és la crisi. Les galeries d'art tanquen arreu. Especialment la funció cultural (a banda de l'econòmica) que abans complien les galeries desgraciadament ha desaparegut. Hem patit dues crisis: la bombolla artística dels 80 i 90, quan un jovenet de l'Escola de Belles Arts gosava posar preus exorbitants a una peça d'aprenentatge, i l'actual, que és global. Avui la gent ja no es creu res, ni en el camp de la plàstica ni de la música ni de la literatura. A l'inrevés, si dius que creus en alguna cosa ja ets suspecte de desprestigi. Mai com avui s'ha pogut gaudir tan fàcilment d'una extensíssima cohabitació d'ismes i tendències, des de l'hiperrealisme a l'abstracció, des del surrealisme i el pop-art a les instal·lacions i les *performances*. I no sé si ho aprofitem prou bé.

Els 80-90 tothom anava a Nova York. I, escolti, el Guggenheim de Nova York, com el de Bilbao, té obres bones i coses que en diuen actualíssimes que són horripilants. Potser el de Venècia, que és més petit, no té lloc per exposar extravagàncies i bunyols... Ens havien de dir de fora estant el que havíem de fer aquí. Aquest país fa coses excel·lents que no sap valorar-les. No tenim autoestima. Ara, per no saber, no sabem ni què fan els joves. No tenen espais on mostrar l'obra pròpia. I un artista, sigui literat, pintor o músic, sempre necessita expectatives i demostrar en públic el que fa, que és com veritablement s'aprèn. Un escriptor no treballa per tenir el que escriu en un calaix ni un pintor per omplir el magatzem.

Hi ha qui diu que perdem els punts de referència del passat. Això és tan vell que es deia el mateix quan arribà l'impressionisme. El nom mateix va néixer d'un crític foteta que es volia burlar del quadre de Monet, *Impression, Soleil levant*. De Monet se'n recorda

E



LUIS BUSQUETS I GRABUJOSA

E

Entrevista

Diumenge, 11 de setembre de 2016

Dominical 9

tothom, i del crític, no. No crec que es perdin els punts de referència. Ara, un determinat art contemporani ha derivat vers un cert decorativisme. Hi ha molt poc pensament i poc coneixement al darrere.

Anys enrere les galeries només anaven a fer diners. L'art era una inversió. Ara pots invertir en una obra i que et baixi de preu. Cert. Ho van fer molt malament. Ni van saber fer pedagogia -i l'art en necessita molta, de pedagogia- ni van fer inversions ni van fomentar res ni van promocionar joves. En altres paraules, més que entesos o especialistes, l'art necessita amants.

Avui té molts suports i mai com ara podem gaudir de reproduccions; per exemple, puc analitzar digitalment el Judici Final de Miquel Àngel millor que *in situ*. La comercialització de l'art se'n va en orris? Evident. Més i tot. Em puc passejar virtualment per la Capella Sixtina. Però una cosa és gaudir de l'art i l'altra, posseir-lo a casa. És la màgia de l'obra original de l'art en directe. Un cosa diferent és el coneixement que t'arriba també a partir de la reproducció. Els suports estan canviant formes i continguts. Com sigui, l'art convertit en comerç, no ha ajudat gaire. A mi m'agrada dir que l'art, unit a la ciència i a la medicina, palesen la lluita contra la mort.

Les fires internacionals continuen. Una vegada un de nosaltres va anar a ARCO i li va semblar, salvades les distàncies, la Fira de Sant Lluç d'Olot. A Tolosa de Llenguadoc hi hem vist trobades amb més capacitat d'atreure. Però als Salons d'Octubre d'aquí s'hi van donar a conèixer Antoni Tàpies, Ràfols Casamada, Josep Maria de Sucre, Jordi Mercadé, Cuixart, Hernández Pijoan i Guinovart, entre d'altres. De jove m'hi havia divertit força amb d'altres companys a ARCO. Ara fa anys que no hi vaig. Les fires no són llocs ni per a pintors ni per a amants de l'art, sinó per a galeristes, assessors, marxants i negociants. L'ARCO, que per desídia no vàrem fer a Barcelona, és una

¶ **«El Museu d'Art Contemporani de Barcelona és un gran fracàs»**

¶ **«Veig la meva obra a través dels ulls dels qui la contemplen. I sé si l'he encertada o l'he errada estant amatent. La pintura és emoció»**

¶ **«L'art, unit a la ciència i a la medicina, palesen la lluita contra la mort»**

trobada social molt lligada en els seus orígens a la *movida madrileña* i a tot l'establishment del poder central.

Ja hem vist com van les galeries i les fires. I els museus? Per a mi el Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el MACBA, és un gran fracàs. Podia haver estat un museu on els artistes contemporanis catalans dialoguessin contínuament, interactuant entre ells i relacionant-se amb artistes estrangers, i atraure així interès internacional, però s'ha quedat en un museu de sèrie B. El més dolent és que no tenim el museu de sèrie A, on un foraster pugui veure i analitzar la realitat de l'art català contemporani. Si vols veure art contemporani nostre, hauràs d'anar a fundacions privades...

Vostè és un dels pocs artistes plàstics que té una columna periòdica a la premsa, a *La Vanguardia*. I l'escriu com a pintor... No ho podria fer d'una altra manera. M'ajuda a tenir present l'actualitat del món d'a-

vui. I interactuar amb mi mateix. Ara, si em voleu demanar si podria convertir una columna amb un quadre o a l'inrevés, us he de dir un «no» solemne. Són dos llenguatges diferents i un mateix concepte.

I quan és més difícil d'afrontar l'*horror vacui*, amb la tela blanca o amb el paper en blanc? La tela. Jo m'he passat hores davant d'una tela sense pintar res. Només concebant el que hi vull fer. I, a l'estudi, he arribat a tapar obra feta amb llençols perquè no m'influïssin. I a l'inrevés, quan penses que una tela ja gairebé està, que sols li falta un toc final, i t'hi poses, potser t'adones que ja t'has passat. Un 90% d'una obra és elucubració i sols un 10% materialització.

Mostrar l'obra és sempre un diàleg amb el públic? I tant! Veig la meva obra a través dels ulls dels qui la contemplen. I sé si l'he encertada o l'he errada estant amatent. La pintura és emoció.

Clavé (1913-2005), Ràfols Casamada (1923-2009), Cuixart (1925-2007), Guinovart (1927-2007) i Hernández Pijoan (1931-2005), que precedien la seva generació, ja han passat a millor vida. Vostè és del 1948 i el solen agrupar amb R. Llimós (1943), Soledad Sevilla (1944), Frederic Amat (1952), Jaume Plensa (1955), Perico Pastor (1953)... Amb quins pintors de la seva generació sent més afinitats? Aquest és una llista simplement cronològica. Sé el que passa un artista en la soledat del seu estudi i tots, tots, es mereixen els meus respectes. A més, si demaneu al millor crític qui quedarà de tots nosaltres, ningú no us ho sabrà respondre.

Així, doncs, hem de comptar en un futur immediat amb distints i nous suports i canals? O es pot anar totalment en contra i tornar a Altamira...

I hi està reflexionant? No us diré que no. Sempre és una qüestió d'actitud. L'art només és voluntat i necessitat expressiva. Que no és poc. ▀